

Budoucnost - adventus

Odo Marquard razil heslo: „Zukunft braucht Herkunft.“ Na tom je cosi základně správného, i když je to – jako ostatně u Marquarda téměř vždy – vyostřeno jednostranně (platí totiž nepochybně i opak: „Herkunft braucht Zukunft“ – kdyby chyběla budoucnost, nemohlo by se nic stát, a tudíž by nemohlo ani nic povstat, vzniknout). Aby se budoucnost „stala“, totiž aby nejen „přicházela“, ale vskutku (tj. skutečně, činně, aktivně) přišla, tj. byla uskutečněna, provedena, převedena do skutečnosti, k tomu je zapotřebí, aby tu byl aktivní činitel, který to na sebe vezme a který to provede. Budoucnost sama tím činitelem, tou „hybnou silou“ (vis movens) není a být nemůže; k tomu je zapotřebí aktivity, a aktivní může být pouze subjekt. Ovšem subjekt může být ustaven pouze událostí, která se už děje, tj. která se začala odehrávat ještě dříve, než si mohla svůj subjekt ustavit (resp. než se sama subjektem mohla stát). Marquardova slova tudíž naprosto platí pro každý subjekt: má-li takový subjekt (jakékoli úrovně, tedy nejen lidský) mít nějakou budoucnost, nezbytným předpokladem je, že už má také nějakou osvojenou minulost, tedy „bylost“, že je v nějaké bylosti zakotven, že v ní má své kořeny. Poněkud složitější to je v případě události samé. Ta se rodí (vzniká) nikoli jako subjekt, ale přesto musí své událostné dění konat, musí je vykonávat – a pokud si k tomu cílí chce nebo musí ustavit svůj subjekt, musí také počátek tohoto ustavení vykonat ještě sama bez onoho subjektu. Aby to mohlo udělat, musí se jí dostat nezbytného času (ve smyslu svěřeného času, termínované doby), totiž budosti. A tato její budost je naprosto spjata s počátkem události, a v tom smyslu není podmíněna nikým a ničím (žádným subjektem ani žádnými okolnostmi). Musíme tedy proto rozlišovat několik „druhů“ dění: a) přicházení budoucnosti, b) přicházení budosti (tj. již propůjčeného a osvojeného, ale ještě nezpředmětněného „termínu“), c) základní událostné dění, které již je také zvnějšněním, d) událostné dění, které je vykonáváno, aktivně prováděno a do něhož je aktivní zapojováno i dění dalších, již se dějících událostí (a které má tudíž svou vnější stránku vedle stránky vnitřní, nepředmětné).

(Písek, 090127-2.)